

Obsah

Seznam zkratk a značek	13
Předmluva	17
I. ČÁST SLUCHOVÉ A ROVNOVÁŽNÉ ÚSTROJÍ	
Klinická anatomie, fyziologie a vyšetřovací metody	19
1 Anatomie ucha (A. Hahn, I. Šejna)	21
1.1 Anatomie zevního ucha	21
1.2 Anatomie středního ucha	21
1.3 Anatomie percepční (senzorineurální) části orgánu sluchu a rovnovážného ústrojí	22
1.3.1 Labyrint	22
1.3.2 Cortiho orgán	23
1.3.3 Stria vascularis a Reissnerova membrána	23
1.3.4 Polokruhové kanálky, utriculus, sacculus	23
1.3.5 Jádra a dráha rovnovážného ústrojí	24
1.3.6 Sluchový nerv	24
1.3.7 Sluchová jádra a sluchová dráha	25
2 Fyziologická akustika (I. Šejna)	27
2.1 Vlastnosti sluchu	27
2.2 Základní pojmy a jednotky fyziologické akustiky	28
3 Fyziologie a patofyziologie rovnováhy (A. Hahn)	31
3.1 Syndromologie rovnovážných poruch	32
3.1.1 Periferní porucha rovnováhy	32
3.1.2 Centrální porucha rovnováhy	33
3.1.3 Smíšená porucha rovnováhy	33
4 Vyšetřovací metody sluchového orgánu a sluchové funkce (I. Šejna)	35
4.1 Vyšetřování funkce Eustachovy trubice	35
4.2 Vyšetřování sluchu subjektivními metodami	36
4.2.1 Sluchová zkouška řečí	36
4.2.2 Zkouška ladičkami	36
4.2.3 Prahová tónová audiometrie	36
4.2.4 Nadprahové audiometrické metody	39
4.2.5 Békésyho audiometrie	40
4.2.6 Slovní audiometrie	41
4.3 Vyšetřování sluchu objektivními vyšetřovacími metodami	43
4.3.1 Impedanční audiometrie	43
4.3.2 Elektrofyziologické (objektivní) vyšetřovací metody	45
5 Klasifikace a hodnocení sluchové léze (I. Šejna)	49

6	Základy rehabilitace sluchu (I. Šejna)	51
6.1	Rehabilitace sluchově postižených dětí	51
6.1.1	Kochleární implantát	51
6.2	Rehabilitace dospělých	52
6.3	Psychosociální důsledky sluchových vad	53
7	Vyšetření rovnovážného ústrojí (A. Hahn)	55
7.1	Oční vyšetření a vyšetření očních pohybů, okulovestibulárního reflexu (nystagmu)	55
7.1.1	Spontánní nystagmus	56
7.1.2	Nystagmus polohový a polohovací	56
7.2	Instrumentální vyšetření indukovaných nystagmů	57
7.2.1	Rotační zkouška	57
7.2.2	Kalorická zkouška	57
7.3	Vyšetření posturálních reflexů	59
7.3.1	Počítačová posturografie	59
7.3.2	Kraniokorpografie (CCG)	59
7.4	Další vyšetření potřebná v diagnostice závratí	62
8	Lícni nerv (I. Šejna)	63
8.1	Vyšetřování poruch funkce lícniho nervu	63

II. ČÁST SPECIÁLNÍ

Onemocnění uší	65

9	Zevní ucho – nemoci zevního ucha (L. Otruba)	67
9.1	Záněty boltce	67
9.1.1	Perichondritida a flegmóna boltce	67
9.1.2	Erysipel	67
9.1.3	Chondrodermatitis nodularis helioides – m. Winkler	68
9.2	Záněty zevního zvukovodu	68
9.2.1	Otitis externa diffusa – bakteriální a virový zánět zvukovodu	69
9.2.2	Otitis externa mycotica	70
9.2.3	Furunkl zevního zvukovodu	70
9.2.4	Herpes zoster oticus	70
9.2.5	Ekzém zevního zvukovodu	70
9.2.6	Otitis externa maligna	70
9.3	Specifické chronické záněty	71
9.3.1	TBC a II. stadium syfilitidy	71
9.3.2	Cholesteatom zevního zvukovodu	71
9.4	Traumata zevního ucha	71
9.5	Cizí tělesa zevního ucha a cerumen	72
9.6	Nádory zevního ucha	72
9.6.1	Benigní nádory	72
9.6.2	Prekancerózy	73
9.6.3	Maligní nádory	73
9.7	Kongenitální anomálie zevního ucha	74

10	Střední ucho – nemoci středního ucha (L. Otruba)	77
10.1	Poruchy ventilace a drenáže středouší	77
10.1.1	Akutní tubární katar (serotympanon)	77
10.1.2	Otitis media secretorica (seromukotympanon, glue ear ...)	78
10.1.3	Tuba auditiva patens	81
10.2	Nespecifické záněty středouší a systému mastoidálních sklípků	81
10.2.1	Otitis media acuta	81
10.2.2	Otitis media chronica	83
10.3	Chirurgická léčba	87
10.3.1	Sanace	88
10.3.2	Rekonstrukce	89
10.4	Zánětlivé otogenní komplikace	89
10.4.1	Mastoiditida	89
10.4.2	Labyrinthitida	91
10.4.3	Epidurální empyém	91
10.4.4	Otogenní meningitida	92
10.4.5	Otogenní trombóza sinus sigmoideus	93
10.4.6	Otogenní mozkový absces	93
10.4.7	Petrositida	94
10.5	Specifická zánětlivá onemocnění středouší a granulomatózy	95
10.5.1	Tuberkulóza	95
10.5.2	Syfilis	96
10.5.3	Wegenerova granulomatóza	96
10.6	Nezánětlivá onemocnění pouzdra labyrintu	97
10.6.1	Otoskleróza (otospongióza)	97
10.7	Traumata středouší a pyramidy	99
10.7.1	Fraktury pyramidy kosti skalní	99
10.7.2	Traumata středouší a bubínku	100
10.8	Tumory středouší	101
10.8.1	Glomus Tumor (nonchromafinní paragangliom)	101
10.8.2	Karcinom středního ucha	102
10.9	Kongenitální anomálie středouší a zevního ucha	103
11	Onemocnění vnitřního ucha (A. Hahn, I. Šejna)	105
11.1	Akutní labyrinthitida	105
11.2	Ménièreova choroba	105
11.3	Krvácení do labyrintu – apoplexia labyrinthi	107
11.4	Vazospastické onemocnění labyrintu	108
11.5	Toxické poškození kochleovestibulárního analyzátoru	109
11.5.1	Toxická antibiotika	109
11.5.2	Ototoxické léky a látky	109
11.6	Zánětlivá poškození kochleovestibulárního analyzátoru	110
11.6.1	Herpes zoster oticus	110
11.6.2	Neuronitis vestibularis	111
11.6.3	Ostatní virové infekce	111
11.6.4	Komplikace bakteriálních infekcí	112
11.7	Tumor statoakustického nervu	113
11.8	Poškození z nadměrného hluku	115

11.9	Náhlá idiopatická nedoslýchavost či hluchota	117
11.10	Presbycusis a socioacusis	118
11.11	Symptomatické kochleovestibulární poruchy	118
11.12	Centrální vady sluchu	120
11.13	Geneticky podmíněné vady sluchu	120
11.14	Embryonálně a perinatálně získané vady sluchu	121
11.15	Traumatické postižení vnitřního ucha	121
	11.15.1 Komoce labyrintu	121
	11.15.2 Akutrauma	122
	11.15.3 Barotrauma	122
	11.15.4 Kesonová nemoc	123
12	Nos a vedlejší dutiny nosní (P. Schalek)	127
12.1	Základy anatomie a fyziologie	127
12.2	Vrozené vady	131
	12.2.1 Choanální atrezie	131
	12.2.2 Meningokély, encefalokély	132
	12.2.3 Nosní přístěže, cysty a gliomy	132
	12.2.4 Rozštěpové vady	132
12.3	Onemocnění zevního nosu	133
	12.3.1 Foliculitis et furunculus nasi	133
	12.3.2 Erysipelas	133
	12.3.3 Eczema nasi	134
	12.3.4 Herpes simplex nasalis	134
	12.3.5 Rinophyma	134
12.4	Rinitidy	134
	12.4.1 Rhinitis allergica	135
	12.4.2 Rhinitis infectiosa	136
	12.4.3 Ostatní rýmy	138
12.5	Cizí tělesa v dutině nosní a paranazálních dutinách	139
12.6	Onemocnění nosního septa	139
	12.6.1 Deformity nosního septa – deviatio, subluxatio, cristae et spinae septi nasi	139
	12.6.2 Haematoma et abscessus septi nasi	140
	12.6.3 Perforatio septi nasi	141
12.7	Epistaxis	141
12.8	Polyposis nasi	142
12.9	Sinusitis	143
	12.9.1 Sinusitis acuta	144
	12.9.2 Sinusitis chronica	144
	12.9.3 Mykotické sinusitidy	145
	12.9.4 Mukokély a cysty	146
	12.9.5 Chirurgická léčba sinusitid	146
	12.9.6 Komplikace sinusitid	147
12.10	Granulomatózní záněty v rinologii	150
	12.10.1 Specifické záněty	150
	12.10.2 Vaskulitidy	151
	12.10.3 Letální granulom střední čáry	152

12.11	Nádory nosu a paranazálních dutin	152
12.11.1	Benigní nádory	152
12.11.2	Maligní nádory	154
13	Polykací cesty (I. Průcha)	157
13.1	Dutina ústní a hltan	157
13.1.1	Klinická anatomie	157
13.1.2	Vyšetření dutiny ústní a faryngu	160
13.1.3	Onemocnění dutiny ústní	161
13.2	Jícen	193
13.2.1	Klinická anatomie	193
13.2.2	Vyšetření	194
13.3	Onemocnění jícnu	197
13.3.1	Cizí tělesa v jícnu	197
13.3.2	Korozivní ezofagitida (oesofagitis corrosiva)	201
13.4	Nádory jícnu	203
13.4.1	Benigní nádory	203
13.4.2	Zhoubné nádory jícnu	204
13.4.3	Faryngozofageální divertikl (Zenkerův divertikl)	204
14	Slinné žlázy (A. Čoček)	207
14.1	Anatomie	207
14.1.1	Příušní žláza (glandula parotis)	207
14.1.2	Podčelistní slinná žláza (glandula submandibularis)	207
14.1.3	Podjazyková slinná žláza (glandula sublingualis)	208
14.1.4	Malé slinné žlázy	208
14.2	Fyziologické funkce sliny	208
14.3	Vyšetřovací metody	208
14.4	Nemoci slinných žláz	209
14.4.1	Zánětlivá onemocnění	209
14.4.2	Sialolitíáza	212
14.4.3	Sialoadenózy (sialózy)	212
14.4.4	Úrazy slinných žláz	213
14.4.5	Autoimunitní onemocnění slinných žláz	213
14.4.6	Další nenádorová onemocnění slinných žláz	214
14.4.7	Nádorová onemocnění slinných žláz	214
15	Hrtan a průdušnice (A. Čoček)	219
15.1	Anatomické poznámky	219
15.2	Základy vyšetřovacích metod dolních cest dýchacích	220
15.2.1	Nepřímá laryngoskopie	220
15.2.2	Přímá (direktní) laryngoskopie	221
15.3	Nemoci hrtanu a průdušnice	222
15.3.1	Vývojové vady hrtanu a průdušnice	222
15.3.2	Zánětlivá onemocnění hrtanu	225
15.3.3	Nezánětlivý edém hrtanu	230
15.3.4	Poruchy hrtanové inervace	230
15.3.5	Úrazy a poranění hrtanu a průdušnice	234

	15.3.6	Nádory hrtanu a průdušnice	239
15.4		Metody zajištění dýchacích cest při jejich obstrukci	248
	15.4.1	Endotracheální intubace	248
	15.4.2	Tracheostomie	249
	15.4.3	Punkční dilatační tracheostomie (PDT)	249
	15.4.4	Koniotomie, koniopunkce	250
	15.4.5	Bronchoskopie rigidním tubusem	250
16		Traumatologie obličejového skeletu (J. Zahradil)	253
16.1		Diferenciální diagnostika úrazů	253
16.2		Přehled různých způsobů dělení fraktur zasahujících obličejový skelet	254
	16.2.1	Klasické dělení fraktur obličejového skeletu	254
	16.2.2	Novější dělení fraktur obličejového skeletu	254
	16.2.3	Fraktury horní, střední a dolní obličejové etáže	254
	16.2.4	Fraktury zasahující očníci	255
	16.2.5	Jiné varianty dělení obličejových fraktur	255
16.3		Mechanismus úrazů a příčiny	255
16.4		Úrazy a fyziognomie člověka	256
16.5		Příznaky a klinický obraz fraktur obličejového skeletu	259
	16.5.1	Poranění měkkých tkání obličeje	259
	16.5.2	Krvácení	259
	16.5.3	Emfyzém (podkožní, orbitopalpebrální)	260
	16.5.4	Krepitace	260
	16.5.5	Porucha citlivosti v postižené oblasti obličeje	260
	16.5.6	Funkční porucha čichu	261
	16.5.7	Funkční porucha zraku – diplopie	261
	16.5.8	Likvorea	264
16.6		Diagnostika rentgenologická	265
	16.6.1	Klasická rentgenografie	265
	16.6.2	Ultrasonografie	266
	16.6.3	Výpočetní tomografie (CT)	267
	16.6.4	Magnetická rezonance (MR)	268
16.7		Léčba (konzervativní, operační)	268
16.8		Komplikace a možné následky úrazu	268
16.9		Část speciální – různé typy fraktur obličejového skeletu	268
	16.9.1	Klasické dělení zlomenin dle Le Forta	268
	16.9.2	Fraktura nosních kůstek (NK)	272
	16.9.3	Fraktura zygomatického oblouku	275
	16.9.4	Fraktura přední stěny maxilárního sinu	276
	16.9.5	Sagitální zlomenina horních čelistí	276
	16.9.6	Fraktura přední stěny frontálního sinu	277
	16.9.7	Fraktura dolního okraje očníce (marginální)	279
	16.9.8	Fraktura zygomatikomaxilárního komplexu (fraktura „trojnožky“ – tripod fracture)	279
	16.9.9	Fraktura nazomaxilárního komplexu	281
	16.9.10	Fraktury typu blow-out	282

17	Nemoci a chirurgie štítné žlázy	291
17.1	Nemoci štítné žlázy (<i>J. Jenšovský</i>)	291
17.1.1	Vyšetřovací metody	291
17.1.2	Struma	296
17.1.3	Hypotyreóza	297
17.1.4	Hypertyreóza	301
17.1.5	Gravesova-Basedowova nemoc	302
17.1.6	Hypertyreóza na podkladě toxického (independentního, autonomního) adenomu nebo multifokální independence (polynodózní toxická struma)	304
17.1.7	Nádory štítné žlázy	307
17.1.8	Pooperační hypoparatyreóza	308
17.2	Chirurgie štítné žlázy a příštítných tělísek (<i>A. Čoček</i>)	309
17.2.1	Anatomické poznámky	309
17.2.2	Typy operací štítné žlázy	310
17.2.3	Komplikace chirurgie štítné žlázy	311
18	Onemocnění lymfatických uzlin v ORL oblasti – krční lymfadenopatie (<i>J. Voldánová</i>)	313
18.1	Nenádorové lymfadenopatie	320
18.2	Nádorové zvětšení lymfatických uzlin	321
18.2.1	Hodgkinova choroba (maligní lymfogranulom)	323
18.3	Non-hodgkinské lymfomy (NHL)	324
18.4	Metastaticky postižené lymfatické uzliny	325
18.4.1	Metastázy do uzlin z oblastí hlavy a krku	326
18.4.2	Metastázy do uzlin ze vzdálených orgánů	326
18.4.3	Metastázy do uzlin bez známého primárního ložiska nádoru	326
19	Vývojové anomálie krku (<i>A. Čoček</i>)	329
19.1	Mediální krční cysty a píštěle	329
19.2	Laterální píštěle a cysty	330
19.3	Heterotopie štítné žlázy	332
19.4	Další vývojové anomálie krku	333
20	Obstrukční spánková apnoe (OSA) (<i>K. Šonka</i>)	335
20.1	Základní charakteristika a příznaky	335
20.2	Vyšetření	335
21	Foniatrie (<i>Z. Veldová</i>)	339
21.1	Řeč	339
21.1.1	Poruchy vývoje řeči	343
21.1.2	Poruchy řeči postihující povrchovou strukturu řeči organického původu	345
21.1.3	Poruchy řeči při sníženém intelektu	349
21.1.4	Poruchy plynulosti řeči	349
21.1.5	Neurózy řeči	351
21.1.6	Psychogenní poruchy řeči	351

21.1.7	Afázie	351
21.1.8	Poruchy řeči provázející duševní choroby	352
21.1.9	Poruchy řeči u geneticky podmíněných syndromů	352
21.2	Sluch	352
21.3	Hlas	359
21.3.1	Organické poruchy hlasu	361
21.3.2	Funkční poruchy hlasu u dětí a mladistvých	365
21.3.3	Psychogenní poruchy hlasu	366
21.4	Možnosti léčby hlasových profesionálů v ambulanci praxi	368
21.4.1	Organická onemocnění	370
21.4.2	Funkční poruchy hlasu u hlasových profesionálů	371
Rejstřík		377